

Grundande av en fond för grön omställning och fondens stadgar

Stadsstyrelsen 05.06.2023 § 192

Beredning och tilläggsuppgifter:
stadsdirektör Jukka-Pekka Ujula, jukka-pekka.ujula@porvoo.fi
biträdande stadsdirektör Fredrick von Schoultz, fvs@porvoo.fi
finansdirektör Henrik Rainio, henrik.rainio@porvoo.fi
expert på hållbar utveckling Sanna Päivärinta,
sanna.paivarinta@porvoo.fi

En hållbar tillväxt är ett centralt mål i stadsstrategin Drömmarnas Borgå under den pågående fullmäktigeperioden. Utgångspunkterna för stadens tillväxt och utveckling är goda, och flera indikatorer visar att Borgå ligger högt i jämförelsen mellan stora och medelstora städer. Borgå har högklassiga och omfattande tjänster nära samt en mångsidig naturmiljö, och samtidigt en bra konkurrenskraft och livskraft. Stadens livskraft och dess utveckling bygger centralt på växande företag som stärker sin konkurrensfördel.

Såväl stadens som företagens omvärld befinner sig i en historisk omvälvning. Klimatförändringen, naturens minskande mångfald, åldrande befolkning, urbaniseringen och många andra globala förändringar utmanar invånarna och näringslivet i Borgå allt starkare. Den pågående omvälvningen är kritisk särskilt för näringslivet eftersom den så kallade gröna omställningen kommer att vara ett livsvillkor för många slags företagsverksamhet redan i en nära framtid. Med grön omställning avses en strukturförändring inom den nuvarande ekonomin och bygget av ett klimatneutralt välfärdssamhälle genom en övergång till en hållbar ekonomi och tillväxt som sker inom gränsen för jordglobens bärkraft. Detta innebär lösningar som är koldioxidsnåla och som främjar cirkulär ekonomi och naturens mångfald. Stadsstrategin och dess viktigaste mål, en hållbar tillväxt, går alltså hand i hand med den gröna omställningen.

Som huvudstadslandskap konkurrerar Nyland med andra metropoler i Östersjöområdet och som del av Nylandsregionen har Borgå en betydande roll i att främja och skapa framgång för landskapet och hela landet. Det är klart att man ska sörja för Borgås konkurrenskraft och konkurrenskraften hos företag i Borgå som del av en stor helhet.

I näringslivets pågående omvälvning intar företagen huvudrollen men staden kan med sin egen verksamhet stöda denna omvälvning genom att skapa regionens näringsliv nya möjligheter till en lönsam tillväxt och nya arbetstillfällen även i fortsättningen. Också klimat- och miljökonsekvenser som föranleds av hushållens konsumtion beror i hög grad på hurdana produkter och tjänster det finns att få. För att hushållen kan skapa en hållbar och rättvis vardag behöver hushållen stöd inte bara från den offentliga sektorn utan också från företagen och deras hållbara lösningar.

EU har i årtionden stött övergången av unionens ekonomiska område mot koldioxidsnålhet. För ett och ett halvt år sedan offentliggjorde Europeiska kommissionen ett omfattande och ambitiöst utvecklingsprogram med namnet EU Green Deal. Avsikten är att rikta upp till 1 000 miljarder euro offentlig EU-finansiering för främjande av den gröna omställningen. Ansökningarna av finansiering från Finlands program för grön tillväxt öppnas under de närmaste månaderna. Finansiering beviljas bl.a. av Business Finland, NTM-centralerna och ministerierna. Cirka hälften av finansiering är lån och hälften vederlagsfritt stöd. Det finns också andra finansieringsformer för den gröna omställningen (bilaga) men gemensamt för dessa olika finansieringsinstrument är ändå kravet på självfinansieringsandel.

Den gröna omställningen öppnar nya möjligheter för näringslivet. I den gröna omställningen vill också staden säkerställa sin egen förmåga att långsiktigt stöda utvecklingen av regionens näringsliv oberoende av konjunkturer, trygga målen för stadens egen konkurrenskraft samt för sin del säkerställa att små och medelstora företag i Borgå kan utnyttja de möjligheter som den gröna omställningen för med sig och bevara sin konkurrensfördel i näringslivet. Den gröna omställningen förutsätter ändå att staden och företagen vidtar omfattande åtgärder redan i en nära framtid.

Som del av behandlingen av bokslutet 2022 föreslås det att 10 miljoner euro av stadens överskott överförs till en ny fond för grön omställning. Fondens verksamhetsperiod föreslås vara åren 2023–2035 som bygger på det uppställda nationella målet för klimatneutralitet. Med detta vill staden säkerställa att även stadens egna klimat- och miljömål som ställs i stadsstrategin kan uppnås. Fondens kapital ska bindas i sin helhet före utgången av den utsatta tiden. Finns det obundet kapital ännu 31.12.2035, återgår den kvarstående summan till stadens driftsekonomi eller så förutsätter ärendet ett nytt fullmäktigebeslut.

Det är ändamålsenligt att skriftliga stadgar (bilaga) godkänns för fonden för grön omställning. Avsikten med fonden är att säkerställa att Borgå stad har tillräckliga förutsättningar att starta och delta i projekt som utvecklar näringar och deras verksamhetsmöjligheter som ger fart till den gröna omställningen hos företag som är verksamma i staden och skapar nya möjligheter till affärsverksamhet. Fondens placeringsstrategi tillåter inte direkta företagsstöd utan dess mål är att möjliggöra nya investeringar i Borgå, maximera privat finansiering i utvecklingsprojekten, vara självfinansiering i utvecklingsprojekten, vara med och finansiera eventuella samföretag, locka kompetent arbetskraft och skapa välfärd samt starta verksamhet som lockar ytterligare investeringar i Borgå. Det är ändamålsenligt att projekt som finansieras med fondens medel genomförs närmast i små och medelstora företag eftersom stora företag för sina egna utvecklingsprojekt framåt huvudsakligen med egna krafter och med utnyttjande av egna finansieringskanaler.

För att maximera verkningsfullheten kommer fondens medel också att användas tillsammans med andra finansieringsinstrument, då penningssumman som används för ändamålet lär mångfaldigas. Under beredningen har staden diskuterat fondens mål, behovet av fonden och principer för användningen av fonden bl.a. med Business Finland, Klimatfonden, Nylands förbund och Sitra. Tanken om fonden har välkomnats och möjligheter till samarbete med de ovannämnda parterna finns för finansiering av projekt som handlar om grön omställning. Vid utvärderingen av projekten läggs vikt vid utsläppsminskningar i företagets egen verksamhet och särskilt vid koldioxidhandavtrycket som anger hur mycket produkter och tjänster som företaget erbjuder skapar möjligheter till andra att minska sin egen klimatpåverkan.

Fondens verksamhet styrs vid sidan av fondens egna stadgar bl.a. EU:s reglering av statsunderstöd och upphandlingslagstiftningen som för sin del definierar hurdana finansieringsprojekt fonden kan delta i.

Avsikten är, om fullmäktige i bokslutet beslutar anvisa anslag för grundandet av fonden, att godkänna stadgar för fonden. Grundmodellen för stadgarna för fonden för grön omställning är likadan som i de andra fonderna som fullmäktige har beslutat om, såsom markanskaffningsfonden och spårutvecklingsfonden. Bruket av fonden ska förvaltas av livskraftssektorn och besluten om bruket av fondens medel ska fattas av livskraftsnämnden utifrån en separat beredning och styrning. Avsikten är, om fonden grundas, att inleda en närmare planering av förfaranden som gäller administration, marknadsföring och samverkan med olika samarbetspartner och sända detaljerade principer för administrativa förfaranden som gäller fonden till nämnden för beslut. I samband med detta beslutas det också om förfaranden och rapporteringen som anknyter till en eventuell extern utvärdering av projekt som finansieras. Fondens placerbara anslag placeras med iakttagande av stadens normala principer och förfaranden för placeringsverksamheten och rapport om dem ges till fullmäktige i samband med boksluten.

Bilagor

- finansieringsinstrument för grön omställning
- stadgar för fonden för grön omställning, utkast

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige, förutsatt att fullmäktige i bokslutet har anvisat anslag, grundande av fonden för grön omställning och godkännande av fondens stadgar som finns i bilaga.

Beslutet justeras genast.

Ledamot Servin föreslog att stadsdirektörens förslag förkastas.

Ledamot Servins förslag förföll i brist på understöd.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt föreslå stadsfullmäktige, förutsatt att fullmäktige i bokslutet har anvisat anslag, grundande av fonden för grön omställning och godkännande av fondens stadgar som finns i bilaga.

Kevin Servin lämnade en protokollsanteckning i ärendet.

Beslutet justerades genast.

Stadsfullmäktige 14.06.2023 § 54

Bilagor

- finansieringsinstrument för grön omställning
- stadgar för fonden för grön omställning, utkast

Outi Lankia föreslog understödd av ledamot Kanervalta ett tillägg till 3 § i slutet av första stycket: "1. Stävjande av klimatförändringen 2. Anpassning till klimatförändringen 3. Hållbar användning och skydd av vattenreserver och hav 4. Övergång till cirkulär ekonomi 5. Förebyggande och minskande av förstörelse av miljön samt 6. Skydd och återställning av biologisk mångfald och ekosystem. Centralt i grön omställning är att när man till exempel minskar på utsläpp inte samtidigt skadar ett annat miljömål (principen Do no significant harm (DNSH)).

Outi Lankia föreslog understödd av ledamot Kanervalta ett tillägg till 3 § i slutet av paragrafen: Fondens medel kan användas högst 25 % av helhetskostnaderna av de projekt som finansieras.

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade efter omröstning med 37 röster mot 11, 1 blank, 2 frånvarande, godkänna stadsstyrelsens förslag.

Stadsfullmäktige beslutade efter omröstning med 42 röster mot 7, 2 frånvarande godkänna stadsstyrelsens förslag.

Stadsfullmäktige beslutade efter omröstningar godkänna grundandet av en fond för grön omställning och fondens stadgar som finns i bilaga.

Livskraftsnämnden 05.12.2023 § 85
1604/02.05.02/2023

Beredning och tilläggsuppgifter:

Näringschef Elina Duréault elina.dureault@porvoo.fi

Biträdande stadsdirektör Fredrick von Schoultz fvs@porvoo.fi

Expert på hållbar utveckling Sanna Päivärinta

sanna.paivarinta@porvoo.fi

Controller Elina Häkkinen elina.hakkinen@porvoo.fi
Finansdirektör Henrik Rainio henrik.rainio@porvoo.fi

Borgå stadsfullmäktige fattade beslut om inrättande av Fonden för grön omställning och om dess stadgar 14.6.2023. Från resultaträkningen 2022 överfördes det 10 miljoner euro till fonden som startkapital.

Fonden är inriktad på hållbara projekt, företag och branscher. Med fonden vill man sätta fart på den gröna omställningen av företagsfältet i Borgå samt genomförandet av åtgärderna i stadens klimat- och miljöprogram. Verksamheter för grön omställning kan representeras av till exempel förnybar energi, energieffektivitet, återvinning, vattenskydd och grön teknik. Fonden delar inte ut direkta företagsstöd utan med hjälp av fonden möjliggörs till exempel sådana utredningar och arbetsplaner som behövs för den gröna omställningen eller förstärks annan kompetens som stöder den gröna omställningen. Finansiering kan också sökas av de företag vilkas verksamhet i och med att de får finansiering kommer att förläggas till Borgå.

Vid ingången av år 2024 kommer staden att anställa en näringsutvecklare som koordinerar ansökningar om medel ur Fonden för grön omställning och leder handlingsmodellen Business Porvoo i samarbete med andra behövliga resurser. Näringsutvecklarens lön finansieras av medlen i Fonden för grön omställning.

Finansiering kan sökas t.ex. av enskilda företag, sammanslagna grupper av företag, och man kan tänka sig att företagsgrupperna omfattar också t.ex. läroanstalter. Utvecklingsbolaget Posintra kommer att ha en egen roll när det gäller att samla företagsgrupper till stöd för näringsutvecklaren. Målet är också att komplettera EU-finansiering och andra nationella finansieringskällor.

Beslut om vilka projekt som ska få finansiering fattas av livskraftsnämnden.

Som en slags styrningsgrupp för fonden ska det inrättas en s.k. Advisory Board som består av ca 2–3 professionella personer i hållbar utveckling och företagsverksamhet. Efter att näringsutvecklaren har börjat sitt arbete skapas det på sidan businessporvoo.fi en ansökningsblankett med vilken stöd från fonden kan sökas. Projekten som sänds via ansökningsblanketten föredras inför Advisory Board som bedömer deras verkningfullhet och yttrar sig om dem. Projekten som bedömts av Advisory Board förs vidare till livskraftsnämnden som beviljar eller avslår finansieringen. Våren 2024 är en pilottid och ansökningsförfarandet kan bearbetas genom livskraftsnämndens beslut t.ex. hösten 2024.

Under pilotvåren är ansökningskriterierna som följer:

1. Med finansiering kan man och det är också eftersträvansvärt att komplettera EU-finansiering och andra nationella finansieringskällor.
2. Parten som får finansiering kan vara ett enskilt företag eller en företagsgrupp som koordineras t.ex. av Posintra.
3. Fonden är inriktad på företagens projekt men även föreningarnas projekt och stadens egna projekt kan eventuellt få finansiering, om projekten i övrigt motsvarar verksamhetsprinciperna.
4. Begränsningar som gäller företag och föreningar:
 - a. Små och medelstora företag eller förening (Ab, Kb, öppet bolag, Fma eller rf)
 - b. Soliditet (Advisory Board utvärderar soliditeten, resultaträkningen ska ha varit positiv under de två senaste åren eller om företaget är under tre år gammalt, ska produktiviteten ha blivit bättre under verksamhetstiden).
5. Finansiering beviljas till verksamhet i Borgå, projektets åtgärder ska rikta sig till Borgå även om det sökande företaget / den sökande parten skulle ha säte någon annanstans.
6. Åtgärderna som finansieras kan till exempel vara finansiering av utvecklingsprojekt, anskaffning av undersökningar och utredningar samt genomförande av stadens klimat- och miljöprogram eller motsvarande program.
7. Finansieringen kan t.ex. riktas till löne-, utbildnings- eller innovationskostnader, dock inte till lokalinvesteringar, maskininvesteringar e.d. Finansieringen kan inte vara direkt företagsstöd.
8. Finansiering kan inte beviljas till fortsättning av en befintlig verksamhet/lösning.
9. Storleken på projekt som finansieras ska i regel vara ca 10.000–200.000 € men i undantagsfall kan summan vara större, om projektet kan anses ha en märkbar samhällelig verkning.
10. Parterna som medverkar i projekten i den gröna omställningen ska ha egen finansiering i projekten.
11. Projekten som finansieras ska påbörjas senast 1 år efter beslutet och genomföras inom 3 år.

12. Mottagarna av finansieringen är skyldiga att rapportera om användningen av pengarna och effektiviteten i projektverksamheten i enlighet med fondens syfte.

Bilaga:

Fonden för grön omställning, bild

Biträdande stadsdirektören

Livskraftsnämnden godkänner ansökningskriterierna för Fonden för grön omställning och den ovan presenterade verksamhetsmodellen. Verksamhetsmodellen bearbetas vid behov hösten 2024 utifrån erfarenheter av pilotansökningen.

Beslut

Livskraftsnämnden godkände enhälligt ansökningskriterierna för Fonden för grön omställning och den ovan presenterade verksamhetsmodellen. Verksamhetsmodellen bearbetas vid behov hösten 2024 utifrån erfarenheter av pilotansökningen.